

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Медичний інститут

Кафедра терапевтичних та хірургічних дисциплін

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

Грищенко Н.М.

2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ СТОМАТОЛОГІЇ

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність 222 «Медицина»

Розробник

Грищенко Г.В.

Завідувач кафедри розробника

Зак М.Ю.

Гарант освітньої програми

Клименко М.О.

Директор інституту

Грищенко Г.В.

Начальник НМВ

Шкірчак С.І.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Основи стоматології	
Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»	
Спеціальність	222 «Медицина»	
Освітня програма	Медицина	
Рівень вищої освіти	Магістр	
Статус дисципліни	Вибіркова	
Курс навчання	5-й	
Навчальний рік	2020-2021	
Номери семестрів:	Денна форма	Заочна форма
	10-й	
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	3 кредити / 90 годин	
Структура курсу: – лекції – практичні заняття – годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	-	
	20 год. 70 год.	
Відсоток аудиторного навантаження	22%	
Мова викладання	українська	
Форма підсумкового контролю	Диф. залік – 10-й семестр	

2. Мета, завдання та заплановані результати навчання.

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи стоматології» є підготовка на основі набутих знань та практичних навичок лікаря, здатного самостійно розпізнавати основні захворювання порожнини рота та щелепно-лицевої ділянки дітей та дорослих, надавати доспеціалізовану допомогу, виконувати деякі невідкладні втручання, проводити профілактичні заходи.

Ознайомити студентів з основами стоматології, навчити методам надавання першої допомоги при травмах обличчя, запальних процесах, визначити тактику лікування при передракових станах і пухлинних процесах.

Як навчальна дисципліна є невід'ємною частиною клінічної медицини, тому вивчення основних положень цієї галузі науки – важливий момент підготовки лікаря будь-якої спеціальності.

Завдання навчання: набуття студентом компетенцій, знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю:

- вміння проводити обстеження хворого зі стоматологічною патологією, вивчення провідних синдромів і симптомів у стоматології, обґрунтування і формулювання попереднього діагнозу;

- вміння аналізувати результати обстеження стоматологічного хворого, виявляти та ідентифікувати прояви соматичних захворювань в порожнині рота, визначати характер та принципи лікування в клініці стоматології, виявляти ускладнення найбільш поширених захворювань, знати заходи первинної та вторинної профілактики найбільш поширених стоматологічних захворювань;

- вміння оцінювати стоматологічний статус пацієнта, оцінювати його взаємозв'язок з соматичною патологією, із загальним статусом організму.

Передумови вивчення дисципліни (міждисциплінарні зв'язки). Основи стоматології як навчальна дисципліна:

- а) базується на розумінні студентами основних положень і знань з анатомії, гістології, біоорганічної та біологічної хімії, нормальної та патологічної фізіології, мікробіології, внутрішньої медицини, педіатрії, фармакології та інтегрується з цими дисциплінами;

- б) закладає основи вивчення студентами стоматології;

- в) формує методологічні основи клінічного мислення.

Очікувані результати навчання. В результаті вивчення дисципліни студенти мають:

- Визначати етіологічні та патогенетичні фактори розвитку запалень структур, органів і тканин щелепно-лицевої ділянки.
- Проводити диференціальну діагностику, обґрунтовувати і сформулювати попередній діагноз запальних захворювань зубо-щелепної системи.
- Проводити діагностику, оцінку загального статусу, формулювати попередній діагноз при травмах щелепно-лицевої ділянки. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

ЗНАТИ:

- Анатомо-морфологічні особливості будови зубів, пародонта, слизової оболонки порожнини рота та щелепно-лицевої ділянки дітей та дорослих.

- Терміни закладки, прорізування, мінералізації молочних і постійних зубів, чинники, що впливають на них.

- Фізіологічні та патологічні прикуси, зубо-щелепні аномалії та принципи їх лікування.

- Етіологію та клініку основних стоматологічних захворювань зубів, пародонта, слизової оболонки порожнини рота та щелепно-лицевої ділянки дітей та дорослих, а також їх ускладнень.

- Прояви в порожнині рота інфекційних захворювань дітей та дорослих, захворювань, ендокринної патології, захворювань ШКТ, ССС, гіповітамінозів, шкірних та венеричних хвороб.

- Невідкладні стани в стоматології та організацію допомоги.

- Принципи лікування основних стоматологічних захворювань.

- Клінічну картину травм порожнини рота та щелепно-лицевої ділянки, першу допомогу, догляд та харчування таких хворих.

- Особливості клінічного перебігу онкологічних захворювань і значення їх ранньої діагностики.

- Профілактику захворювань зубів, пародонта, слизової оболонки порожнини рота та щелепно-лицевої ділянки.

- Знеболення, його види та показання до застосування.

ВМІТИ:

- Оцінювати стоматологічний статус пацієнта, його взаємозв'язок з соматичними захворюваннями та загальним статусом організму.

- Складати план обстеження хворого та аналізувати дані лабораторних обстежень при типовому перебігу найбільш поширених захворюваннях зубів, пародонта, слизової оболонки порожнини рота, щелепно-лицевої ділянки та їх ускладненнях.

- Діагностувати та надавати медичну (доспеціалізовану) допомогу при невідкладних станах при захворюваннях зубів, пародонта, слизової оболонки порожнини рота, щелепно-лицевої ділянки та їх ускладненнях.

- Визначати етіологічні та патогенетичні фактори розвитку основних стоматологічних захворювань.

- Проводити диференціальну діагностику, обґрунтовувати і сформулювати попередній діагноз основних стоматологічних захворювань.

- Проводити діагностику, оцінку загального статусу, формулювати попередній діагноз при травмах щелепно-лицевої ділянки, у тому числі від вогнестрільних та осколкових поранень.

- Визначити тактику первинної допомоги при травмах щелепно-лицевої ділянки, у тому числі від вогнестрільних та осколкових поранень.

- Проводити ранню діагностику, оцінку загального статусу, формулювати попередній діагноз при передракових та онкологічних захворюваннях порожнини рота та щелепно-лицевої ділянки.

- Виявляти різні клінічні варіанти та ускладнення найбільш поширених захворювань зубів, пародонта, слизової оболонки порожнини рота та щелепно-лицевої ділянки.

- Визначити тактику ведення пацієнтів при захворюваннях органів порожнини рота і тканин щелепно-лицевої ділянки та їх ускладненнях, пов'язаних із загальносоматичними захворюваннями.

-Проводити діагностику, оцінку загального статусу, формулювати попередній діагноз при вроджених вадах порожнини рота та щелепно-лицевої ділянки.

-Планувати заходи первинної профілактики стоматологічних захворювань у населення.

МАТИ КОМПЕТЕНЦІЇ:

- про застосування знання з основ стоматології для пропаганди здорового способу життя, а також для профілактики виникнення і розвитку хвороб ротової порожнини;
- про основні перспективні напрями розвитку стоматології.

Розроблена програма відповідає *освітньо-професійній програмі (ОПП)* та орієнтована на формування *компетентностей*:

загальні (ЗК) – ЗК1-ЗК3 ОПП:

- ЗК1.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК2.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК3.** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

фахові (ФК) – ФК1 - 6; ФК8 – 9; ФК11; ФК16; ФК18 ОПП:

- ФК1.** Навички опитування пацієнта.
- ФК2.** Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.
- ФК3.** Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.
- ФК4.** Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні захворювань.
- ФК5.** Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні захворювань.
- ФК6.** Здатність до визначення принципів та характеру лікування захворювань.
- ФК8.** Здатність до визначення тактики надання екстреної медичної допомоги.
- ФК9.** Навички надання екстреної медичної допомоги.
- ФК11.** Навички виконання медичних маніпуляцій.
- ФК16.** Здатність до визначення тактики ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду.
- ФК18.** Здатність до ведення медичної документації.

програмні результати навчання (ПРН)-ПРН11, ПРН13-18, ПРН22, ПРН25, ПРН28, ПРН30, ПРН32, ПРН33, ПРН35, ПРН41 ОПП:

ПРН11. Збирати дані про скарги пацієнта, анамнез хвороби, анамнез життя (в тому числі професійний анамнез), за умов закладу охорони здоров'я, його підрозділу або вдома у хворого, використовуючи результати співбесіди з пацієнтом, за стандартною схемою опитування хворого. За будь-яких обставин (в закладі охорони здоров'я, його підрозділі, вдома у пацієнта та ін.), використовуючи знання про людину, її органи та системи.

ПРН13. В умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу та серед прикріпленого населення: вміти виділити та зафіксувати провідний клінічний симптом абосиндром шляхом прийняття обґрунтованого рішення, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані фізикального обстеження хворого, знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм. Вміти встановити найбільш вірогідний або синдромний діагноз захворювання шляхом прийняття обґрунтованого рішення, за хворого та дані огляду хворого, на основі провідного клінічного симптому або синдрому, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН14. В умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу: призначити лабораторне та/або інструментальне обстеження хворого шляхом прийняття обґрунтованого рішення, на підставі найбільш вірогідного або синдромного діагнозу, за стандартними схемами, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм. Здійснювати диференціальну діагностику захворювань шляхом прийняття обґрунтованого рішення, за певним алгоритмом, використовуючи найбільш вірогідний або синдромний діагноз, дані лабораторного та інструментального обстеження хворого, знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм. Встановити попередній клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу, використовуючи найбільш вірогідний або синдромний діагноз, дані лабораторного та інструментального обстеження хворого, висновки диференціальної діагностики, знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН15.Визначати необхідний режим праці та відпочинку при лікуванні захворювання, у умовах закладу охорони здоров'я, вдома у хворого та на етапах медичної евакуації, у т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН16.Визначати необхідне лікувальне харчування при лікуванні захворювання, в умовах закладу охорони здоров'я, вдома у хворого та на етапах медичної евакуації, у т. ч. у польових умовах на підставі попереднього клінічного діагнозу, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН17.Визначати характер лікування (консервативне, оперативне) захворювання, в умовах закладу охорони здоров'я, вдома у хворого та на етапах медичної евакуації, у т. ч. у польових умовах на підставі попереднього клінічного діагнозу, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.Визначати принципи лікування захворювання, в умовах закладу охорони здоров'я, вдома у хворого та на етапах медичної евакуації, у т. ч. польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН18.Встановити діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини, за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, закладі охорони здоров'я, його підрозділі), у т. ч. в умовах надзвичайної ситуації, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу, використовуючи стандартні методики фізикального обстеження та можливого анамнезу, знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН22.Виконувати медичні маніпуляції в умовах лікувальної установи, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та використовуючи стандартні методики.

ПРН25.Формувати, в умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу на виробництві, використовуючи узагальнену процедуру оцінки стану здоров'я людини, знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення, серед закріпленого контингенту населення:диспансерні групи хворих;групи здорових людей, що підлягають диспансерному нагляду (новонароджені, діти, підлітки, вагітні, представники професій, що мають проходити обов'язковий диспансерний огляд).

ПРН28.Організовувати проведення серед закріпленого контингенту населення заходів вторинної та третинної профілактики, використовуючи узагальнену процедуру оцінки стану здоров'я людини (скринінг, профілактичний медичний огляд, звернення за медичною допомогою), знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення, в умовах закладу охорони здоров'я, зокрема:формувати групи диспансерного нагляду;організовувати лікувально-оздоровчі заходи диференційовано від групи диспансеризації.

ПРН30.Проводити в умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу:виявлення і ранню діагностику інфекційних захворювань;первинні протиепідемічні заходи в осередку інфекційної хвороби.

ПРН32.В закладі охорони здоров'я, або вдома у хворого на підставі отриманих даних про стан здоров'я пацієнта, за допомогою стандартних схем, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення:визначати тактику обстеження та вторинної профілактики хворих, що підлягають диспансерному нагляду;визначати тактику обстеження та первинної профілактики здорових осіб, що підлягають диспансерному нагляду;розраховувати та призначати необхідні продукти харчування дітям першого року життя.

ПРН33.Визначати наявність та ступінь обмежень життєдіяльності, виду, ступеню та тривалості непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини.

ПРН35.На території обслуговування за стандартними методиками описових, аналітичних епідеміологічних та медико-статистичних досліджень:проводити скринінг щодо виявлення найважливіших неінфекційних захворювань;оцінювати в динаміці та при співставленні з середньо статичними даними показники захворюваності, в тому числі хронічними неінфекційними захворюваннями, інвалідності, смертності, інтегральні показники здоров'я;виявляти фактори ризику виникнення та перебігу захворювань; формувати групи ризику населення.

ПРН41.В умовах закладу охорони здоров'я або його підрозділу за стандартними методиками:проводити відбір та використовувати уніфіковані клінічні протоколи щодо надання медичної допомоги, що розроблені на засадах доказової медицини;приймати участь у розробці локальних протоколів надання медичної допомоги;проводити контроль якості медичного обслуговування на основі статистичних даних, експертного оцінювання та даних соціологічних досліджень з використанням індикаторів структури, процесу та результатів діяльності;визначати фактори, що перешкоджають підвищенню якості та безпеки медичної допомоги.

3. Програма навчальної дисципліни

Організація навчального процесу здійснюється за європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою (ЄКТС).

Програма дисципліни “Основи стоматології ” структурована на один змістовий блок.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістовних тем	Усього годин	л.	пр.	с.р.
1	2	3	4	5
Тема 1. Організація стоматологічної допомоги населенню в Україні.	9		2	7
Тема 2. Основи стоматології.	9		2	7
Тема 3.Розвиток тимчасових і постійних зубів.	9		2	7
Тема 4. Некаріозні ураження зубів.	9		2	7
Тема 5. Карієс та його ускладнення.	9		2	7
Тема 6. Захворювання тканин пародонта.	9		2	7
Тема 7. Характеристика сучасних засобів для гігієнічного догляду за порожниною рота.	9		2	7

Тема 8. Захворювання СОПР.	9		2	7
Тема 9. Диференціальна діагностика больового синдрому.	9		2	7
Тема 10. Травматизм, його профілактика, класифікація.	9		2	7
РАЗОМ	90	0	20	70

4. Зміст навчальної дисципліни

4.1. План лекцій. Програмою не передбачені.

4.2. План практичних занять

№ з.п.	ТЕМА	Кільк. годин
1.	Тема 1. Організація стоматологічної допомоги населенню в Україні. Визначення стоматології як самостійної науково-практичної медичної дисципліни, її роль і місце в сучасній системі медичних спеціальностей. Історія розвитку стоматології як науки і клінічної дисципліни. Структура та організація надання стоматологічної допомоги населенню України. Основні етапи стоматологічного забезпечення. Організація стоматологічної служби на первинному, та вторинному рівні.	2
2.	Тема 2. Основи стоматології. Хірургічна стоматологія як підрозділ щелепно-лицевої хірургії та розділ стоматології, пов'язаний з втручанням на твердих і м'яких тканинах в ротовій порожнині. Терапевтична стоматологія як розділ стоматології, що займається вивченням етіології захворювань зубів, щелеп та ротової порожнини, їх діагностикою, лікуванням та профілактикою. Ортодонтія як розділ стоматології, що займається лікуванням дефектів розвитку зубів і щелепно-лицьового кістяка. Ортопедична стоматологія як розділ стоматології, спрямований на відновлення цілісності раніше втраченого зубного ряду або його частини, а також відновлення окремого зуба чи групи зубів. Основні заходи первинної профілактики стоматологічних захворювань.	2
3.	Тема 3. Розвиток тимчасових і постійних зубів. Терміни та ознаки фізіологічного прорізування зубів. Основні етапи розвитку тимчасових і постійних зубів. Вроджені вади розвитку зубів. Зубо-щелепні аномалії та деформації. Роль шкідливих звичок при прорізуванні зубів та на формування прикусу. Методи обстеження при основних захворюваннях та травмах щелепно-лицевої ділянки.	2
4.	Тема 4. Некаріозні ураження зубів. Некаріозні ураження, що виникають до, та після прорізування зубів: гіпоплазія та гіперплазія зубів, флюороз. Причини розвитку. Основні симптоми, принципи лікування. Профілактика. Гіперестезія твердих тканин зубів, патологічне стирання, клиноподібні дефекти, ерозія та некроз емалі. Дисколорити зубів. Причини розвитку. Основні симптоми. Запобігання. Зняття больового симптому. Профілактика. Аномалії розвитку твердих тканин зубів та прикусу у дітей. Профілактика.	2

5.	<p>Тема 5. Карієс та його ускладнення.</p> <p>Карієс та його ускладнення в тимчасових і постійних зубах у дітей та дорослих: причини розвитку, основні клінічні ознаки, принципи лікування, профілактика. Множинний карієс. Особливості перебігу. Організація невідкладної допомоги. Роль харчування в розвитку захворювання. Роль гігієни порожнини рота. Особливості перебігу ускладнень карієсу: пульпіту та періодонтиту тимчасових та постійних зубів у дітей та дорослих. Основні симптоми. Медикаментозна терапія. Перша допомога. Санація порожнини рота та її зв'язок з соматичною патологією. Ускладнення карієсу: пульпіт та періодонтит.</p>	2
6.	<p>Тема 6. Захворювання тканин пародонта.</p> <p>Захворювання тканин пародонта у дітей та дорослих: гінгівіт, пародонтит, пародонтальний синдром. Причини розвитку, клінічні ознаки захворювань, принципи лікування. Прояви в порожнині рота інфекційних та соматичних захворювань дітей та дорослих. Профілактика хвороб пародонта. Основні заходи первинної профілактики стоматологічних захворювань. Ідеопатичні захворювання тканин пародонта. Класифікація. Провідні симптоми. Запальні та дистрофічно-запальні захворювання пародонта. Причини розвитку. Провідні симптоми.</p>	2
7.	<p>Тема 7. Характеристика сучасних засобів для гігієнічного догляду за порожниною рота.</p> <p>Рекомендації що-до необхідності у проведенні первинної гігієнічної профілактики основних стоматологічних захворювань у дітей та дорослих. Значення стоматологічної санації. Особливості захворювань порожнини рота та їх профілактика у населення, що мешкає в регіонах зі зниженим вмістом фтору та йоду в питній воді. Професійні ураження СОПР, тканин пародонта та зубів. Екологічні, виробничі та побутові чинники в розвитку стоматологічних захворювань.</p>	2
8.	<p>Тема 8. Захворювання СОПР.</p> <p>Вірусні та бактеріальні ураження СОПР. Диференційна діагностика виразок різного генезу на СОПР. Фактори ризику розвитку онкологічних захворювань. Клінічні прояви інфекційних та стоматологічних захворювань в порожнині рота дітей та дорослих. Диференційна діагностика виразок різного генезу на СОПР. Фактори ризику розвитку онкологічних захворювань. Передракові захворювання слизової оболонки порожнини рота. Аутоімунні ураження СОПР. Пухирчаста хвороба, ЧПЛ, Прояви на СОПР при захворюваннях крові (лейкози, анемії, агранулоцитоз), гіповітамінозах, захворювання травної системи, ССС, ендокринної та інше.</p>	2
9.	<p>Тема 9. Диференціальна діагностика больового синдрому.</p> <p>Диференціальна діагностика больового синдрому в терапевтичній стоматології. Причини виникнення, клінічні прояви та діагностика. Невідкладна допомога при гострих захворюваннях твердих тканин зуба, пульпи та пародонта. Місцеве знеболення в стоматології (неін'єкційні, ін'єкційні методи). Місцеві знеболюючі препарати, їх клініко-фармакологічна характеристика. Залежність ефективності знеболення від загального стану хворого, вживання алкогольних напоїв та інших шкідливих факторів. Класифікація методів знеболення в стоматології і щелепно-лицевій хірургії (аплікаційне знеболення, інфільтраційне та</p>	2

	провідникове знеболення. Техніка, показання та протипоказання, можливі ускладнення.	
10.	Тема 10. Травматизм, його профілактика, класифікація. Загальна характеристика і особливості пошкоджень обличчя. Травматична хвороба: патогенез, клініка, принципи лікування, ускладнення. Основні організаційні принципи надання допомоги потерпілим при пошкодженнях м'яких тканин і кісток обличчя. Переломи кісток лицевого черепа (клінічне обстеження, прояви, види, типові місця переломів). Біомеханіка переломів, механізм і характер зміщення уламків. Принципи лікування, ускладнення, їх профілактика. Перша допомога. Природжені та набуті дефекти і деформації обличчя (етіологія, патогенез, класифікація). Основи реконструктивно-відновної хірургії обличчя..	2
РАЗОМ		20

4.3. Задання для самостійної роботи

Для самостійної роботи студентів виносяться завдання теоретичного характеру, які недостатньо ґрунтовно розглянуті в межах практичних занять. Студент має опрацювати літературні джерела та бути готовим до відповіді на поставлені питання під час проведення практичних занять та заліку. Завданнями практичного характеру є тести та задачі.

№ з.п.	ТЕМА	Кількість годин
1.	Розвиток стоматологічної служби в Україні та світі	7
2.	Захворювання СОПР. Диференційна діагностика виразок різного генезу на СОПР.	7
3.	Знеболення в щелепно-лицевій хірургії. Запальні процеси щелепно-лицевої ділянки.	7
4.	Професійні ураження СОПР, тканин пародонта та зубів. Екологічні, виробничі та побутові чинники в розвитку стоматологічних захворювань.	7
5.	Зв'язок захворювань пародонта з патологією органів та систем (травною, ендокринною, серцево-судинною, нервовою).	7
6.	Захворювання тканин пародонта: клініка, профілактика та принципи лікування.	7
7.	Захворювання твердих тканин зуба, пульпи та періодонта.	7
8.	Диференціальна діагностика болювого синдрому в терапевтичній стоматології. Невідкладна допомога.	7
9.	Ротовий сепсис (хроніосепсис). Роль та вплив стоматологічних захворювань на розвиток системних захворювань організму.	7
10.	Рентгенологічні методи діагностики основних стоматологічних захворювань.	7
РАЗОМ		70

Індивідуальні завдання

Підбір та огляд наукової літератури за тематикою науково-дослідної роботи кафедри з підготовкою наукової доповіді на засіданні СНТ або на студентських конференціях.

Експериментальне дослідження за тематикою науково-дослідної роботи кафедри з публікацією результатів в наукових виданнях.

Участь у роботі студентського наукового гуртка та виступи на наукових форумах.

Участь у студентській олімпіаді з дисципліни.

Робота в стоматологічному кабінеті.

**Типові тестові задачі для розв'язування на практичних заняттях
(приклад):**

1. Характеристика болю при карієсі на різних стадіях:

- A. самовільний;
- B. зберігається після усунення подразника ;
- C. зникає після усунення подразника;
- D. усі вірні
- E. приступоподібний

2. Хворий 29 років, звернувся до лікаря-стоматолога з метою санації. З чого слід починати обстеження?

- A. Скарги
- B. Анамнез захворювання
- C. Анамнез життя
- D. Пальпація обличчя
- E. Внутрішньоротове обстеження

3. Який біль є типовим для гострих гнійних процесів?

- A. Ниючий
- B. Причинний
- C. Іррадіюючий
- D. Самовільний пульсуючий
- E. Тупий

4. Що може стати причиною болю при карієсі?

- A. Безпричинний біль
- B. Накушування на зуб
- C. Рухомість зуба
- D. Стертість зуба
- E. Термічні, механічні, хімічні подразники

5. У якому розділі обстеження визначаються перші ознаки і характерні прояви хвороби?

- A. Зовнішньоротове обстеження
- B. Об'єктивне обстеження
- C. Анамнез захворювання
- D. Додаткові методи обстеження
- E. Анамнез життя

6. Для якої патології характерний самовільний біль?

- A. Карієс зубів
- B. Періодонтит
- C. Пульпіт
- D. Ангіна
- E. Пародонтит

7. Що слід в першу чергу визначити при проведенні зовнішньоротового обстеження?

- A. Пропорційність і симетричність обличчя
- B. Колір червоної облямівки губ
- C. Цілісність лицевого скелету
- D. Чутливість виходу гілок n.trigeminus
- E. Стан регіонарних лімфатичних вузлів

8. Огляд порожнини рота починається з:

- A. Окремих зубів

- В. Зубних рядів
- С. Слизової оболонки
- Д. Прикусу
- Е. З червоної облямівки губ

9. Який з перерахованих нижче стоматологічних інструментів застосовують для огляду порожнини рота?

- А. шпатель
- В. штопфер
- С. гладилка
- Д. екскаватор
- Е. дзеркало

11. З перерахованих нижче методів обстеження стоматологічного хворого відносять до основних:

- А. огляд
- В. термотест
- С. електроодонтометрію
- Д. рентгенографію
- Е. полярографію

4.4. Забезпечення освітнього процесу

1. Технічні засоби навчання: тренажерний стоматологічний кабінет.
2. Схеми, таблиці, тести, відеофільм.
3. Білети диференційного заліку.

5. Підсумковий контроль

Перелік питань підсумкового контролю (диф. заліку)

1. Основні етапи розвитку тимчасових зубів.
2. Основні етапи розвитку постійних зубів.
3. Чинники, що впливають на розвиток і формування постійних зубів.
4. Терміни прорізування тимчасових зубів.
5. Терміни прорізування постійних зубів, формування кореня і періодонту.
6. Вроджені вади розвитку зубів, адентія.
7. Некаріозні ураження зубів,
8. Карієс тимчасових зубів та його ускладнення у дітей: профілактика.
9. Карієс постійних зубів та його ускладнення. у дітей: профілактика.
10. Причини розвитку гінгівіту, клінічні прояви, принципи лікування та профілактики.
11. Причини розвитку пародонтит, клінічні прояви, принципи лікування та профілактики.
12. Прояви інфекційних та соматичних захворювань в порожнині рота.
13. Первинна профілактика основних стоматологічних захворювань.
14. Засоби, що використовуються для профілактики карієсу зубів.
15. Гігієна порожнини рота як основа стоматологічної профілактики.
16. Характеристика сучасних засобів для гігієнічного догляду за ротовою порожниною.
17. Аномалії прикусу у дітей. Класифікація. Профілактика.
18. Ортодонтична апаратура, класифікація апаратів, строки лікування.
19. Рентгенологічні методи діагностики основних стоматологічних захворювань.
20. Некаріозні ураження зубів: гіперестезія емалі. Етіологія, патогенез, основні клінічні ознаки, профілактика.
21. Некаріозні ураження зубів: клиноподібний дефект. Етіологія, патогенез, основні клінічні ознаки, профілактика.

22. Некаріозні ураження зубів: ерозія та некроз емалі. Етіологія, патогенез, основні клінічні ознаки, профілактика.
23. Некаріозні ураження зубів: патологічне стирання зубів. Етіологія, патогенез, основні клінічні ознаки, профілактика.
24. Роль гігієни порожнини рота в розвитку карієсу.
25. Етіологія, патогенез, ускладненого карієсу: пульпіт та періодонтит.
26. Больовий синдром при ускладненому карієсі. Невідкладна допомога.
27. Захворювання пародонта. Катаральний, гіпертрофічний, виразковий гінгівіти.
28. Захворювання пародонта. Етіологія, патогенез, клініка, принципи лікування та профілактика.
29. Локалізований та генералізований пародонтит.
30. Роль та вплив соматичних захворювань та станів в виникненні захворювань пародонта.
31. Захворювання слизової оболонки порожнини рота.
32. Травматичні ураження СОПР. Клініка, перша допомога.
33. Захворювання СОПР інфекційної природи (бактеріальні, вірусні, грибкові).
34. Самостійні захворювання губ та язика. Етіологія, клініка.
35. Алергійні захворювання та аутоімунні ураження СОПР. Клініка, діагностика.
36. Передракові захворювання СОПР та губ. Клініка, особливості ранньої діагностики.
37. Прояви в порожнині рота при захворюваннях крові. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика,
38. Прояви в порожнині рота при гіповітамінозах. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика,
39. Прояви в порожнині рота при патології ШКТ. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика,
40. Прояви в порожнині рота при захворюваннях ССС. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика,
41. Прояви в порожнині рота при захворюваннях ендокринної системи. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика,
42. Прояви в порожнині рота при колагенозах. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика,
43. Організація хірургічної стоматологічної допомоги населенню.
44. Види місцевого знеболення в стоматології, в щелепно-лицевій ділянці.
45. Етіологія, патогенез та класифікація запальних процесів у щелепно-лицевій ділянці.
46. Шляхи поширення одонтогенної інфекції, її ускладнення.
47. Класифікація патології щелепно-лицевої ділянки.
48. Абсцеси, флегмони щелепно-лицевої ділянки: діагностика, клініка.
49. Лімфаденіти щелепно-лицевої ділянки: класифікація, клініка, діагностика.
50. Доброякісні пухлини та пухлиноподібні утворення щелепно-лицевої ділянки.
51. Злоякісні пухлини м'яких тканин і кісток щелепно-лицевої ділянки.
52. Травматична хвороба щелепно-лицевої ділянки:, у тому числі від
53. Вогнепальні та осколкові поранення щелепно-лицевої ділянки.
54. Особливості, лікування, наслідків травм щелепно-лицевої ділянки.
55. Тимчасова (транспортна) іммобілізація при пошкодженнях кісток щелепно-лицевої ділянки.
56. Асфіксія, кровотеча при пошкодженнях тканин щелепно-лицевої ділянки.
57. Пошкодження язика, дна порожнини рота та шиї.
58. Особливості клінічного перебігу та надання допомоги при вогнепальних та осколкових пораненнях.
59. Вроджені незрощення верхньої губи і піднебіння.
60. Дефекти, деформації щелепно-лицевої ділянки.

«0» варіант білету диф. заліку

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Рівень вищої освіти – магістр
Галузь знань: 22 Охорона здоров'я
Спеціальність 222 Медицина

Навчальна дисципліна – **Основи стоматології**

Варіант № 0

1. Основні етапи розвитку постійних зубів – **максимальна кількість балів – 20.**
2. Характеристика сучасних засобів для гігієнічного догляду за ротовою порожниною – **максимальна кількість балів – 20.**
3. Класифікація патології щелепно-лицевої ділянки – **максимальна кількість балів – 20.**
4. Вроджені незрощення верхньої губи і піднебіння – **максимальна кількість балів – 20.**

Затверджено на засіданні кафедри терапевтичних та хірургічних дисциплін, протокол № ___ від «__» _____ 2020 р.

Завідувач кафедри

доктор мед наук Зак М.Ю.

Екзаменатор

доц. Грищенко Г.В.

І так 15 білетів

6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

Методи контролю

- Опитування (перевірка теоретичних знань та практичних навичок).
- Тестовий контроль.
- Написання огляду наукової літератури (рефератів).
- Підготовка презентацій.

Поточний контроль. Перевірка на практичних заняттях теоретичних знань і засвоєння практичних навичок, а так само результатів самостійної роботи студентів. Контролюються викладачами відповідно до конкретної мети навчальної програми. Оцінка рівня підготовки студентів здійснюється шляхом: опитування студентів, рішення й аналізу ситуаційних завдань і тестових завдань, контролю засвоєння практичних навичок.

Проміжний контроль. Перевірка можливості використання студентами для практичного застосування отриманих теоретичних знань і практичних навичок по всіх вивчених темах, а так само результатів самостійної роботи студентів. Здійснюється на останньому занятті за розділом шляхом здачі практичних навичок, тестування.

Підсумковий контроль. До підсумкового контролю (диф.залік) допускаються студенти, які відвідали всі передбачені навчальною програмою лекції, аудиторні навчальні заняття, виконали в повному обсязі самостійну роботу й у процесі навчання набрали кількість балів, не менше, ніж мінімальну – **70 балів у семестрі.**

Розподіл балів, які отримують студенти

Позитивна оцінка на кожному семінарському занятті може бути **від 7 до 12 балів**. Оцінка **нижче 7 балів** означає «незадовільно», заняття не зараховане і підлягає відпрацюванню в установленому порядку.

З метою оцінки результатів навчання проводиться підсумковий контроль у формі диф. заліку.

Студент може максимально отримати **120 балів** всього за дисципліну + **80 балів** на диф. заліку; разом **200 балів**.

Оцінка успішності студента

Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
практичне заняття 1	12
практичне заняття 2	12
практичне заняття 3	12
практичне заняття 4	12
практичне заняття 5	12
практичне заняття 6	12
практичне заняття 7	12
практичне заняття 8	12
практичне заняття 9	12
практичне заняття 10	12
Разом	120
Диф. залік	80
Разом з диф. заліком	200

Критерії оцінювання знань

Оцінкою **11 - 12 балів на практичному занятті, 101 - 120 балів загальна поточна успішність в семестрі та 71 - 80 балів на іспиті (А за шкалою ECTS та 5 за національною шкалою)** відповідь студента оцінюється, якщо вона демонструє глибокі знання анатомії та фізіології людини, вміння застосовувати теоретичний матеріал для практичного аналізу і не має ніяких неточностей.

Оцінкою **9 - 10 балів в семестрі, 90 - 100 балів загальна поточна успішність в семестрі та 61-70 балів на іспиті (В та С за шкалою ECTS та 4 за національною шкалою)** відповідь оцінюється, якщо вона показує знання, вміння застосовувати їх практично, але допускаються деякі принципові неточності.

Оцінкою **7 - 8 балів в семестрі, 70 - 80 балів загальна поточна успішність в семестрі та 50-60 балів на іспиті (D та E за шкалою ECTS та 3 за національною шкалою)** відповідь студента оцінюється за умови, що він знає головні теоретичні положення та може використати їх на практиці.

7. Рекомендовані джерела інформації

7.1. Основні

1. Борисенко А.В., Антоненко М.Ю. Линовицька Л.В. та ін. Стоматологічні захворювання: терапевтична стоматологія: підручник. – К.: ВСВ «Медицина». – 2017. – 664 с.

2. Вакуленко В.І., Бабов Є.Д., Новікова М.А. та ін. Курс стоматології: навч. посібник.- Одеса: ОНМедУ, 2012.- 160 с.
3. Маланчук В.О., Копчак А.В. Доброякісні пухлини та пухлиноподібні ураження щелепно-лицевої ділянки та шиї / Навчальний посібник. – К.: Видавничий дім «Асканія», 2008. 320 с.
4. Маланчук В.О., Борисенко А.В., Харьков Л.В. та ін. Основи стоматології. – Київ: Медицина, 2009. – 592 с.
5. Основи стоматології / Под ред. В.О.Маланчука. – К.: Медицина, 2009. – 591 с.
6. Стоматологія : підручник : У 2 кн. – Кн. 1. / М.М. Рожко, З.Б. Попович, В.Д. Куроедова та ін.; за ред. проф. М.М. Рожка. – К.: Медицина, 2013. – 872 с.
7. Харьков Л.В., Хоменко Л.А., Яковенко Л.Н., Биденко Н.В. Осложнения заболеваний в хирургической и терапевтической стоматологии детского возраста. – Киев: Книга плюс, 2014. — 352 с.
8. Хірургічна стоматологія та щелепно-лицева хірургія: підручник у 2 т. За редакцією В.О. Маланчука. – К.: ЛОГОС, 2011.
9. Хоменко Л.А., Кисельникова Л.П., Смоляр Н.И., Чайковский Ю.Б., Савичук А.В., Остапко Е.И., Биденко Н.В., Шматко В.И., Голубева И.Н., Кононович Е.Ф. и др.. Терапевтическая стоматология детского возраста.— Київ: Книга плюс, 2013. — 864 с.
10. Яворская Е.С. Болевые и парестетические синдромы челюстно-лицевой области. – Киев: Наукова думка, 2007. – 88 с.
11. Basics of dentistry / V.O. Malanchuk, A.V. Borysenko, L.O. Khomenko, V.P. Nespriadko et al.; ed. by V.O. Malanchuk. – Vinnytsia: Nova Knyha, 2012. – 616 p.

7.2. Додаткові

1. Аветіков Д.С., Ставицький С.О., Д'яченко А.В. Основи стоматології. Основи стоматології. Bases of stomatology. Методичні рекомендації для студентів – Полтава. – 2013. – 25 с.
2. Бернадський Ю.Й. Основи щелепно-лицевої хірургії і хірургічної стоматології. К. Спалах, 2003.- 512 с.
3. Вагнер В.Д. Пособие по стоматологии. - М., Н.Новгород: Мед. книга; НГМУ, 2000. - 264 с.
4. Горішний Б.М., Рибалов О.В., Саяпіна Л.М. Щелепно-лицьова хірургія екстремальних ситуацій. - Полтава, 2000. - 221 с.
5. Ковальов Є.В. Обстеження хворого та діагностика одонтопатології в клініці терапевтичної стоматології: навчально-методичний посібник / Є.В. Ковальов, І.Я. Марченко, М.А. Шундрік. – Полтава, 2005. – 124 с.
6. Максименко П.Т. Медикаментозна патологія в стоматології: учеб. пособие / П.Т. Максименко. — Полтава, 2001. – 126 с.
7. Маланчук В.О. та співавт. Хірургічна стоматологія та щелепно-лицева хірургія. У 2 т. – Київ: ЛОГОС, 2011.- Т.1 672 с, Т.2 606 с.
8. Маланчук В.А., Копчак А.В. Доброкачественные опухоли и опухолеобразные состояния челюстно-лицевой области и шеи. Киев, 2008. - 270 с.
9. Мельничук Г.М. Практична одонтологія: курс лекцій із карієсу та некаріозних уражень зубів, пульпіту і періодонтиту: навчальний посібник / Г.М. Мельничук, М.М. Рожко. – Івано-Франківськ, 2003. – 392 с.
10. Поворознюк В.В. Костная система и заболевания пародонта / В.В. Поворознюк, И.П. Мазур. – К., 2005. – 445 с.
11. Рибалов О.В., Скікевич М.Г. Основи стоматології. Підручник. – Вінниця : НОВА КНИГА, 2006. – 232 с.
12. Руководство по хирургической стоматологии. Под. ред. Евдокимова А.И. - М.: Медицина, 1972. - 584с.

13. Фармакотерапія в стоматології: навчальний посібник / В.І. Герелюк, Н.В. Нейко, Т.Д. Павлюк, В.В. Материнський. – Івано-Франківськ, 2001. – 58 с.
14. Флис П.С., Омельчук Н.А., Ращенко Н.В. и др. Ортодонтия: учебник.- К.: Медицина, 2008. – 360 с.
15. Яворская Е.С. Болевые и парестетические синдромы челюстно-лицевой области. – Киев: Наукова думка, 2007. – 88 с.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека ім. В.І.Вернадського – www.nbuv.gov.ua.
2. Державна служба України з надзвичайних ситуацій – www.dsns.gov.ua.
3. Міністерство охорони здоров'я України – <http://www.moz.gov.ua>.
<http://3.http://medical-wiki.in.ua/hvorobi-zubiv/nekariozni-urazhenny>
<http://1.http://medprice.com.ua/ukr/articles/prorizuvannya-zubiv-u-ne>